

Conservatorio Profesional de Música de A Estrada

Departamento de Vento-Metal

TUBA

PROGRAMACIÓN OFICIAL LOE
(segundo Decreto 203/2007)

G. Elemental e G. Profesional

Índice

1. Introdución	4
1.1. Marco legal	4
1.2. Características do centro e do alumnado	6
2. Metodoloxía	6
3. Atención á diversidade	8
4. Temas transversais	10
4.1. Educación en valores	10
4.2. Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación	11
5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	12
6. Grao Elemental	12
6.1. PRIMEIRO CURSO DE GRAO ELEMENTAL	13
6.1.1. Obxectivos	13
6.1.2. Contidos	14
6.1.3. Criterios de avaliación	14
6.1.4. Contidos mínimos esixibles	15
6.1.5. Materiais didácticos orientativos	15
6.2. SEGUNDO CURSO DE GRAO ELEMENTAL	16
6.2.1. Obxectivos	16
6.2.2. Contidos	16
6.2.3. Criterios de avaliación	17
6.2.4. Contidos mínimos esixibles	18
6.2.5. Materiais didácticos orientativos	18
6.3. TERCEIRO CURSO DE GRAO ELEMENTAL	19
6.3.1. Obxectivos	19
6.3.2. Contidos	19
6.3.3. Criterios de avaliación	20
6.3.4. Contidos mínimos esixibles	21
6.3.5. Materiais didácticos orientativos	21
6.4. CUARTO CURSO DE GRAO ELEMENTAL	23
6.4.1. Obxectivos	23
6.4.2. Contidos	23
6.4.3. Criterios de avaliación	24
6.4.4. Contidos mínimos esixibles	25
6.4.5. Materiais didácticos orientativos	26
7. Grao Profesional	27
7.1. PRIMEIRO CURSO DE GRAO PROFESIONAL	27
7.1.1. Obxectivos	27
7.1.2. Contidos	28
7.1.3. Criterios de avaliación	29
7.1.4. Contidos mínimos esixibles	30
7.1.5. Materiais didácticos orientativos	30
7.2. SEGUNDO CURSO DE GRAO PROFESIONAL	31
7.2.1. Obxectivos	31
7.2.2. Contidos	32
7.2.3. Criterios de avaliación	33
7.2.4. Contidos mínimos esixibles	34
7.2.5. Materiais didácticos orientativos	34
7.3. TERCEIRO CURSO DE GRAO PROFESIONAL	35
7.3.1. Obxectivos	35
7.3.2. Contidos	36
7.3.3. Criterios de avaliación	37

7.3.4. Contidos mínimos esixibles	38
7.3.5. Materiais didácticos orientativos.....	39
7.4. CUARTO CURSO DE GRAO PROFESIONAL.....	40
7.4.1. Obxectivos.....	40
7.4.2. Contidos	41
7.4.3. Criterios de avaliación	42
7.4.4. Contidos mínimos esixibles.....	43
7.4.5. Materiais didácticos orientativos.....	43
7.5. QUINTO CURSO DE GRAO PROFESIONAL.....	44
7.5.1. Obxectivos.....	44
7.5.2. Contidos	45
7.5.3. Criterios de avaliación	46
7.5.4. Contidos mínimos esixibles.....	47
7.5.5. Materiais didácticos orientativos.....	48
7.6. SEXTO CURSO DE GRAO PROFESIONAL.....	49
7.6.1. Obxectivos.....	49
7.6.2. Contidos	50
7.6.3. Criterios de avaliación	51
7.6.4. Contidos mínimos esixibles.....	52
7.6.5. Materiais didácticos orientativos.....	53
8. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	54
8.1. Procedementos e instrumentos de avaliación	54
8.2. Priterios e porcentaxes de cualificación.....	55
8.3. Priterios e procedemento para a concesión de ampliación de matrícula.....	58
8.4. Pedidas de recuperación	58
8.4.1. Procedementos de recuperación ordinarios	58
8.4.2. Probas extraordinarias	59
8.4.3. Procedementos de avaliación no caso da perda do dereito á avaliación continua.....	59
9. Procedementos para a avaliación interna do departamento	59
10. Anexos.....	60
10.1. Proba de acceso ao 1º curso de grao profesional	60
10.2. Probas de acceso a 2º, 3º e 4º de grao elemental.....	61
10.3. Probas de acceso de 2º a 6º de grao profesional.....	61
10.4. Premios fin de grao.....	62
10.5. Consideracións especiais para o curso 2021-2022 derivadas da crise sanitaria ocasionada pola Covid-19	63

1. Introducción

A presente programación didáctica foi realizada a partir do currículo oficial vixente e pretende establecer unha proposta de desenvolvemento curricular para a materia de TUBA durante os catro cursos do Grao Elemental e os seis do Grao Profesional dos ensinos de réxime especial de Música.

Para a elaboración desta programación, tívose en conta, en primeiro lugar, o Currículo Base, orientador e prescriptivo, do cal se tomaron os obxectivos xerais para concretalos nuns obxectivos didácticos específicos. Así mesmo, esta programación foi realizada en coherencia co Proxecto Educativo de Centro (PEC), de tal maneira que no seu deseño valoráronse coidadosamente as características e necesidades da comunidade á que vai dirixida.

1.1. MARCO LEGAL

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.

- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2. CARACTERÍSTICAS DO CENTRO E DO ALUMNADO

O conservatorio está situado no concello da Estrada a 25 km de Santiago de Compostela. A Estrada é un concello de preto de 22. 000 habitantes, divididos en 51 parroquias que, exceptuando a parroquia da Estrada, son de ámbito rural. Desenvolve a súa actividade económica no sector servizos e sobre todo nas explotacións agrícolas e gandeiras.

Por outra banda, a área de influencia do centro esténdese a un conxunto de comarcas lindantes e núcleos nas aforas, algúns deles pequenos, dispersos e de poboación máis reducida, dos que proceden unha parte dos alumnos. A Comarca de Tabeirós-Terra de Montes en xeral e A Estrada en particular, goza dunha gran tradición cultural e musical. A Banda Municipal da Estrada conta con máis de 140 anos de historia nutríndose hoxe en día con practicamente a totalidade dos seus músicos formados ou formándose no noso conservatorio. Ademais outras agrupacións de distintas tradicións, grupos de música moderna, agrupacións de música tradicional, orquestras, charangas, bandas de música de concellos limítrofes, etc. nótrense, tamén, de músicos formados no Conservatorio da Estrada. A proximidade a Santiago de Compostela e que esta sexa unha cidade de enorme tradición universitaria tamén condiciona que moitos alumnos poidan cursar ao mesmo tempo unha carreira universitaria e os estudos de música.

2. Metodoloxía

Como corresponde ao desenvolvemento dun currículo aberto, os aspectos relativos ao cómo ensinar non teñen un carácter normativo e os métodos de ensino son en gran medida responsabilidade do profesor. Así pois, pretendemos aquí expoñer as directrices que seguiremos no desempeño do noso labor pedagóxico.

Desde o momento no que o alumno inicia a súa aprendizaxe, no primeiro curso de Grao Elemental, o docente aplica un sistema pedagóxico baseado na aprendizaxe significativa, de modo que o alumno sempre poida relacionar os seus coñecementos previos cos novos a adquirir.

PRINCIPIOS METODOLÓXICOS

Os principios que rexirán na elaboración desta programación didáctica e na actividade docente, dotándoa deste modo de coherencia e sentido, serán:

- Actividade: o carácter instrumental da especialidade require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito no noso ensino.

- Autonomía: o alumnado será orientado nas clases individuais e nos ensaios colectivos, desenvolvendo a autonomía do traballo e a toma e decisións. Utilizaranse técnicas e estratexias que fagan que a transmisión de coñecementos resulte pracenteira para o docente e interesante para o alumno, favorecendo deste xeito unha participación activa do mesmo e fomentando a aprendizaxe en por sí ou de modo autónomo.
- Creatividade: trataremos sempre, mediante a práctica musical, de estimular a creatividade a partir da utilización da imaxinación, interiorizando o fenómeno sonoro e conectándoo con outras experiencias de tipo multisensorial. Inclúiranse actividades que estimulen o pensamento (exercicios, traballos, investigacións, etc.) ou ben a composición e os procesos improvisatorios.
- Individualización: a nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se poida ter en conta a dimensión persoal e afectiva-social de cada alumno ou alumna, valorando os avances que realice desde os seus coñecementos iniciais (detectados na avaliación diagnóstica) e tendo en conta as súas capacidades.
- Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas: co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- Convivencia: fomentárase a socialización nun clima de cordialidade e respecto entre o alumnado ademais de potenciando as relacións do grupo entre sí e o traballo en equipo (a través da clase colectiva), facilitando na medida do posible o seu contacto co exterior (asistencia a audicións, concertos, saídas didácticas, etc.).
- Significación: esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que é útil noutras situacións e poderá ter unha aplicación real. Asimesmo, tentaremos establecer obxectivos que correspondan á capacidade real do alumno, con suficiente grao de novidade e dificultade para que estimulen a súa curiosidade, utilizar unha linguaxe comprensible, estimular o reto da auto-superación, utilizar reforzos positivos e negativos en función da situación, fomentar a participación nas clases colectivas e desenvolver actitudes positivas ante a actuación en público.
- Interdisciplinidade: a relación da aprendizaxe do instrumento con outras materias do curriculum adquire nos ensinos de Conservatorio unha importancia fundamental xa que todas as materias están conectadas e teñen puntos en común, polo que se

fomentará unha aprendizaxe global e funcional. Desde o inicio orientarase o estudo a partir dunha actitude analítica, tratando de relacionar a partitura co fenómeno musical que encerra. Fomentaremos no alumno unha escoita crítica e responsable, potenciando o esforzo e o afán de obter o máximo de si mesmo, así como actitudes adecuadas que se correspondan cunha materia de índole práctica que incide enormemente na educación do espírito e o intelecto.

3. Atención á diversidade

A atención á diversidade derívase do concepto de atención ás necesidades educativas especiais, na medida en que todos somos diferentes, somos diversos, non aprendemos da mesma forma e necesitamos unha atención diferente. Estas diferenzas veñen determinadas por variables como as capacidades, as estratexias cognitivas, a atención, os coñecementos previos, os estilos de aprendizaxe, a motivación, o axuste emocional, a integración social, etc. Neste sentido, tamén se expresa o concepto de atención ou educación individualizada, referida á necesidade de que cada alumno poida desenvolver as súas capacidades ao máximo e de forma persoal.

Na aula de tuba, deberá adaptarse o exercicio diario ás condicións específicas de cada alumno, coa finalidade de dar unha resposta educativa o máis adecuada posible ás súas necesidades. Por esta razón, os obxectivos deberán adaptarse ás situacións concretas segundo se considere oportuno, do mesmo xeito que poderá ser necesario retomar, reforzar ou prolongar determinados contidos. En definitiva, o profesor terá a oportunidade de deseñar as súas propias actividades, modificándoas ata a súa correcta asimilación ou ben desenvolver outras novas en función da adaptación do alumno.

Unha ferramenta fundamental na determinación e orientación das medidas de adaptación, reside na **acción tutorial**. Tendo en conta a dificultade e especificidade dos estudos realizados no Conservatorio, a colaboración das familias é determinante para conseguir un desenvolvemento óptimo do alumno. Unha información ampla sobre as características e esixencias de cada materia e unha adecuada comunicación periódica e fluída, con entrevistas habituais cos pais, son a base para poder establecer as condicións máis adecuadas para o desenvolvemento do proceso didáctico. Así mesmo, establecerase unha comunicación constante cos compañeiros de claustro, profesores implicados na educación do alumno de maneira que se poidan obter datos relevantes que permitan en caso necesario reorientar a actividade formativa e levar a cabo as adaptacións que sexan necesarias.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Existen unha serie de medidas establecidas legalmente con vistas a responder as situacións extremas da diversidade do alumnado:

- ⑩ **Reforzo educativo:** trátase dunha medida de atención á diversidade dirixida especialmente a aqueles alumnos que presentan dificultade ou baixo nivel. Pódese entender como un esforzo adicional que precisa realizar un alumno temporalmente ao non superar algúns dos contidos propostos. Dadas as características do centro e as particularidades da materia, non se contempla a posibilidade de realizar apoios fose da aula e a cargo dun especialista (como o profesorado de Pedagogía Terapéutica), senón que se realizarán na aula co profesor de tuba. O reforzo pode consistir en: a realización dunha serie de traballos (fose do horario de clase) de consolidación dos contidos esixibles ou o establecemento dun horario de resolución de dúbidas ou de revisión de tarefas (por exemplo, minutos antes ou despois doutra clase á que o alumno deba acudir ao Conservatorio).
- ⑩ **Adaptacións curriculares individualizadas:** esta medida de atención á diversidade supón a modificación dalgúns elementos do currículo. Estas adaptacións poden ser de dous tipos: non significativas e significativas. Ocuparémonos nesta programación das adaptacións curriculares non significativas, dado que as significativas supoñen modificar elementos básicos do currículo, actuación que debe ser levada a cabo con coñecemento do departamento didáctico e de inspección educativa, así como realizarse de acordo a unha previa avaliación psicopedagóxica.

A diferenza do reforzo educativo, unha adaptación curricular non significativa realízase previamente á impartición dos contidos coa finalidade de adiantarse á aparición dos problemas prevendo (dada a capacidade do alumno, coñecida a través da avaliación diagnóstica) que dita actuación será necesaria para eses contidos concretos. Unha adaptación curricular non significativa pode afectar:

- **Á metodoloxía**, utilizando as estratexias máis adecuadas ao alumno, orientando o seu estudo cara aos aspectos máis apropiados, proporcionando os materiais ao alumnado, etc.
- **Ás actividades**, deseñando algunhas específicas, diminuíndo ou aumentando o seu número, establecendo diferentes graos de consecución, etc.
- **Á avaliación**, empregando ferramentas de avaliación diferenciadas, eliminando ou introducindo determinadas probas, etc.

A posible adaptación de obxectivos e contidos terá que respectar, en calquera caso, os mínimos esixibles fixados na programación.

4. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes materias que comprenden o currículo dos ensinos de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

4.1. EDUCACIÓN EN VALORES

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- ⑩ A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- ⑩ En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto ton muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- ⑩ No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertencen.
- ⑩ A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- ⑩ A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto produtivo do lecer, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- ⑩ En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- ⑩ A **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada

simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos demais. Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

4.2. TRATAMENTO DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

O centro conta con equipos informáticos con conexión a internet, así coma WIFI para alumnos e profesores. Para a materia de tuba, a rede é unha importante fonte de información, tanto para a consulta de fondos de bibliotecas, lectura de artigos especializados sobre a materia, procura de partituras, arquivos de audio, vídeos ou libros especializados.

Coa aplicación das TIC´s pretendese acadar os seguintes obxectivos:

- **Desenvolver a autonomía persoal:** A información proporcionada pola rede permite coñecer e contrastar un gran número de versións musicais e coñecer profesores e virtuosos das distintas especialidades instrumentais ca posibilidade de establecer contacto e obter asesoramento. Outro factor importante é que permite coñecer novas formas de empleabilidade relacionadas co campo musical ou información de relevancia respecto ó acceso a estudos superiores. O alumnado debe aprender a seleccionar a información recadada na rede e así tomar as súas propias decisións para continuar o seu proceso educativo e profesional.
- **Coñecer a realidade musical actual:** A través da rede o alumnado atópase en contacto coas noticias de actualidade, ben a través de blogs de solistas e profesorado, de coaching musicais, gravacións recentes, e diferentes portais sobre programas de estudos no estranxeiro. O propio Centro, a través de aplicacións como youtube difunde as súas actividades como audicións do alumnado, concertos e cursos.
- **Aprender a manexar novas aplicacións informáticas musicais** relacionadas ca edición da escritura musical, a gravación, a edición, e a mestura de audio.

Segundo está recollido nos documentos organizativos do Centro, non se permite o uso de teléfonos móbiles, así coma calquer outro dispositivo electrónico equiparable, dentro das

aulas, agás nos casos en que o profesor ou profesora o autorice, sempre con fins didácticos.

Asemade, o profesorado poderá empregar e autorizar ao alumnado o uso co móvil ou tablet de programas ou aplicacións informáticas tales como metrónomos, afinadores, ou similares.

Finalmente, o profesorado poderá empregar, sempre dacordo co alumnado e os seus pais/nais/titores legais, o teléfono móvil ou tablet para a gravación de resúmenes da clase, exercicios e pasaxes de repertorio, e indicacións para a práctica semanal. Estas gravacións serán de uso exclusivo entre o profesorado, e o alumnado e os seus pais/nais/titores legais, previa autorización.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Estas actividades cumpren diversas funcións:

- ⑩ Completar a formación dos alumnos.
- ⑩ Servir de actividades de formación e avaliación.
- ⑩ Dinamizar e implicar ao alumnado na vida cultural do centro e o seu entorno.
- ⑩ Como factor de motivación.

Poderán ser organizadas polo departamento, de xeito interdisciplinar con outros departamentos ou en colaboración con outras institucións externas ao Centro. Serán programadas ao comezo do curso e consistirán en:

- ⑩ Audicións, exposicións, proxeccións, concursos ou conferencias.
- ⑩ Organización de agrupacións de alumnos.
- ⑩ Intercambio con outros centros ou viaxes de estudos.
- ⑩ Cursos de formación.
- ⑩ Asistencia a concertos fora do centro.

6. Grao Elemental

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basa a presente programación.

O grao elemental, de catro cursos de duración, preséntase como unha etapa de vital importancia no desenvolvemento do futuro instrumentista, entre outras razóns, porque é ao longo deste período cando quedarán sentadas as bases dunha técnica correcta e eficaz.

Nesta programación se parte da premisa realista de que nesta fase de aprendizaxe, a vocación musical do alumno, na maioría dos casos, non estará claramente definida, polo que resultará especialmente importante presentar os contidos da materia do modo máis atractivo e estimulante posible, tratando de espertar no alumno un verdadeiro interese pola tarefa proposta.

Simultaneamente á aprendizaxe instrumental, o alumno aprende a entender correctamente o texto musical e as súas estruturas máis básicas. Así mesmo, hase de tratar que aos poucos poida comprender o sentido do escrito para poder apreciar o seu valor estético e deste xeito poder expresarse con sensibilidade artística.

Será tamén especialmente importante nesta etapa de aprendizaxe que o alumno aprenda a valorar a importancia que ten a memoria na súa formación como intérprete e para o desenvolvemento das súas capacidades intelectuais.

Finalmente, considerouse fundamental fomentar desde o comezo a práctica musical en conxunto como vehículo motivador e socializador e como preparación para a súa participación en futuras agrupacións camerísticas e orquestrais.

6.1. PRIMEIRO CURSO DE GRAO ELEMENTAL

6.1.1. Obxectivos

Ao tratarse do primeiro contacto do alumno co instrumento, este primeiro curso ten un carácter preliminar ou preparatorio. O principal obxectivo do curso é preparar física e psicolóxicamente ao alumno para unha mellor asimilación dos principios técnicos da tuba.

- Adoptar unha posición corporal saudable e natural á hora de tocar a tuba.
- Adquisición dunha boa coordinación entre a emisión do son e a man dereita.
- Controlar o aire mediante unha respiración natural e profunda.
- Obtención dunha embocadura axeitada ás características anatómicas da boca do alumno.
- Adquirir hábitos de estudo correctos e eficaces e mostrar unha actitude de atención activa nas explicacións do profesorado.
- Desenvolver a articulación do picado, así como as dinámicas máis básicas (F e P).
- Mostrar unha correcta coordinación entre vara e lingua.
- Interpretar un repertorio básico integrado por obras representativas de diferentes estilos, dunha dificultade acorde con este nivel.
- Desenvolver unha sensibilidade auditiva que permita o perfeccionamento continuo da calidade sonora e da afinación.

6.1.2. Contidos

- Explicación e desenvolvemento mediante exercicios da respiración diafragmática. Desenvolvemento da capacidade pulmonar.
- Explicación da embocadura e fortalecemento dos músculos faciais. Elección e estudo da boquilla.
- Exercicios de emisión coa boquilla.
- Colocación correcta do instrumento. Estudos de emisión de son. O ligado o picado.
- Aprendizaxe das posicións do instrumento, e práctica da relaxación e a coordinación motriz.
- Adquisición de hábitos de estudo correctos e eficaces.
- Traballo do rexistro medio do instrumento. Práctica dos harmónicos 2, 3 e 4 de cada posición. A afinación.
- Interpretación de pezas e fragmentos musicais sinxelos.
- Estudo dos recursos establecidos para o desenvolvemento conxunto e progresivo das capacidades técnicas e musicais do alumnado.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: Colocación do instrumento e contacto co mesmo. Introducción á colocación correcta do instrumento e da embocadura. A tuba e as súas partes, o seu coidado. Como estudar: principios básicos do aproveitamento do estudio. Interpretación de algunhas pezas.
- ⑩ 2º trimestre: Coñecer a función do aire para diferentes rexistros. Escalas e arpexos nunha oitava. Clases colectivas: Como tocar en grupo: capacidade de escoitarse e de respectarse uns a outros. Interpretación de pequenas pezas nas tonalidades estudadas, preferiblemente de memoria.
- ⑩ 3º Trimestre: Interpretación de pequenas pezas nas tonalidades estudadas, con movementos básicos e sin tensión, e con boa afinación, ritmo e calidade de son correctos. Preparación de exercicios para estudar no verán con unha planificación clara para que o alumno adquira bos hábitos de estudio.

6.1.3. Criterios de avaliación

- Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas esixencias do nivel. Mediante este criterio preténdese avaliar o dominio da respiración e a postura evitando tensións innecesarias.
- Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada. Este criterio pretende valorar a capacidade do alumnado para manter unha correcta embocadura facendo un uso adecuado dos músculos faciais que interveñen na formación da mesma.

- Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita progresar adecuadamente.
- Valorar o interese, a actitude e o comportamento nas clases. Este criterio pretende comprobar a concentración e a atención do alumnado nas explicacións do profesorado e nas actividades do centro.
- Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido. Este criterio pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.

6.1.4. Contidos mínimos esixibles¹

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpexos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso.

6.1.5. Materiais didácticos orientativos

Métodos y estudios

- Técnica básica do instrumento dada polo profesor: respiración, embocadura, emisión do son, posición do corpo, boquilla e vibración dos labios, flexibilidade, legato, articulación, memorización e primeira vista, etc.
- Escalas e arpexos de Do M e La m
- Método Elemental de tuba M. Vidagany
- Learn as you play Trombone & Euphonium (a elixir) - Peter Wastall (pág. 1-23)
- Essential Elements 2000, Bombardino ou Tuba Libro 1 (Ed. Hal-Leonard Corporation)
- Obras (repertorio orientativo):
- Easy Tuba Solos The Canadian Brass Book
- Melodious Etude – William Bell

---

¹A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

- Tubulí – Olegari Mahiques
- Ferripe – Ximo Cardona

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.

6.2. SEGUNDO CURSO DE GRAO ELEMENTAL

6.2.1. Obxectivos

- Adoptar unha posición corporal para que permita respirar con naturalidade.
- Adoptar unha correcta colocación do instrumento
- Coñecer a importancia dos conceptos de respiración e relaxación, e aplicalos a práctica instrumental.
- Consolidar progresivamente a formación da embocadura, así como a correcta colocación da boquilla.
- Mellorar a emisión e o control do son, así como a súa calidade.
- Mellorar a colocación das posicións, tendo en conta o concepto de afinación e mostrar unha correcta coordinación entre vara e lingua.
- Progresar no dominio do picado e iniciar o estudo do ligado en posicións fixas (flexibilidade).
- Coñecer as tonalidades máis sinxelas e ampliar o uso das dinámicas.
- Dominar o rexistro ata o 5º harmónico como mínimo.
- Desenvolver a memoria musical e a lectura a primeira vista.
- Interpretar un repertorio sinxelo adecuado ó nivel.

6.2.2. Contidos

- Práctica dos exercicios de inspiración-expiración.
- A correcta posición corporal e do instrumento.
- Exercicios para desenvolver a embocadura e mellorar a emisión do son coa boquilla e a tuba. A relaxación.
- A coordinación motriz e a colocación das posicións. A afinación.
- Estudo das articulacións: picado e iniciación ó ligado en posición fixa.
- Traballo do rexistro medio do instrumento, como mínimo dende o 2º ata o 5º harmónico de cada posición.
- Aprendizaxe de escalas sinxelas (Do M – Sib M – FaM).

- Desenvolvemento da memoria musical e a lectura a vista.
- Adquisición de hábitos de estudo adecuados.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: A correcta posición corporal e do instrumento. Escalas de Do M nunha oitava cos seus arpejos. A coordinación motriz e a colocación correcta nos pistóns ou cilindros. Interpretación de algunhas pezas.
- ⑩ 2º trimestre: Exercicios para desenvolver a embocadura e mellorar a emisión do son coa boquilla e a tuba. A relaxación. Cómo estudar. Organización do traballo na casa. Estruturas formais básicas: ABA, ABCA, ABCB, etc. Escala de Sib M e Fa M nunha oitava. Interpretación de algunhas pezas.
- ⑩ 3º trimestre: Interpretación de pequenas pezas nas tonalidades citadas, con afinación, ritmo e calidade de son correctos. Reforzamento da técnica básica por medio da práctica en grupo.

6.2.3. Criterios de avaliación

- Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel. Mediante este criterio preténdese avaliar o dominio da respiración e a postura evitando tensións innecesarias.
- Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada. Este criterio pretende valorar a capacidade do alumnado para manter unha correcta embocadura facendo un uso adecuado dos músculos faciais que interveñen na formación da mesma.
- Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita progresar adecuadamente.
- Valorar o interese, a actitude e o comportamento nas clases. Este criterio pretende comprobar a concentración e a atención do alumnado nas explicacións do profesorado e nas actividades do centro.
- Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.

- Memorizar e interpretar fragmentos musicais sinxelos empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido. Este criterio pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.

6.2.4. Contidos mínimos esixibles²

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso.

6.2.5. Materiais didácticos orientativos

Métodos e estudos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade, legato, articulación, memorización e primeira vista.
- Escalas e arpejos hasta dúas alteracións e escala cromática.
- Método Elemental de tuba M. Vidagany
- Learn as you play Trombone & Euphonium (a elixir) - Peter Wastall (Páxina 23 para adiante)
- Essential Elements 2000, Bombardino ou Tuba Libro 1 (Ed. Hal-Leonard Corporation)

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do profesorado. (Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

- Easy Tuba solos The Canadian Brass Book
- Dansa dels Gambosins - Ximo Cano
- Les Hores - Garcia Gazquez, H.
- Learn as you play Trombone & Euphonium (a elixir) - Peter Wastall
- Essential Elements 2000, Tuba Libro 1 (Ed. Hal-Leonard Corporation)
- Breeze-Easy Recital Pieces

---

²A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

- The Tubaman – William Bell

Bombardino:

- “A Longchamp” - W. van Dorsselaer
- Trombonica - C. Dachez
- Learn as you play Trombone & Euphonium (a elixir) - Peter Wastall
- Essential Elements 2000, Bombardino Libro 1 (Ed. Hal-Leonard Corporation)
- Pour la Promotion - Willy van Dorsselaer
- Automne – J. M. Damase

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren mais adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.

6.3. TERCEIRO CURSO DE GRAO ELEMENTAL

6.3.1. Obxectivos

- Consolidar unha correcta posición corporal, así como unha óptima colocación do instrumento que permita un uso adecuado da respiración.
- Controlar a respiración e a relaxación, e aplicarlas adecuadamente na práctica instrumental.
- Controlar a embocadura mantendo a relaxación, de forma que permita unha boa emisión, afinación e flexibilidade do son.
- Mostrar unha correcta coordinación motriz e unha mellor colocación da vara no referente a afinación.
- Adquirir os reflexos necesarios para corrixir a afinación e manter a calidade e igualdade do son en todos os rexistros, tanto na práctica individual como en conxunto.
- Progresar no dominio das articulacións: picado e legato.
- Dominar o rexistro ata o 6º harmónico como mínimo e ampliar o uso das dinámicas.
- Desenvolver a memoria musical e a lectura a primeira vista.
- Interpretar un repertorio básico adecuado o nivel.

6.3.2. Contidos

- A relación entre postura, respiración e relaxación na práctica do instrumento.
- Exercicios para desenvolver a embocadura e mellorar a emisión do son coa boquilla e a tuba. A relaxación e a calidade do son.
- A coordinación motriz e a colocación e movemento da man e dedos. A afinación.
- Estudo das articulacións: picado e legato. A flexibilidade.

- Traballo do rexistro medio do instrumento, como mínimo dende o 2º ata o 6º harmónico de cada posición.
- Ampliación do estudo das dinámicas e o seu uso no traballo de conxunto.
- Aprendizaxe de escalas maiores, menores e arpexos en tonalidades ata tres alteracións.
- Adestramento progresivo da memoria musical e a lectura a vista.
- Adquisición de hábitos de estudo adecuados.
- Estudo dos recursos establecidos para o desenvolvemento conxunto e progresivo das capacidades técnicas e musicais do alumnado.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: A relación entre postura, respiración e relaxación na práctica do instrumento. Perfeccionamento na emisión do son coa boquilla e a tuba. Aumento progresivo da velocidade en exercicios. Iniciación ao cambio de picado e legato. Escalas maiores, menores e arpexos en tonalidades ata tres alteracións. Interpretación de algunhas pezas e estudos.
- ⑩ 2º trimestre: Perfeccionamento da flexibilidade e na emisión do son coa boquilla e a tuba. Obras e estudos axeitados ó nivel con uso expresivo dos matices.
- ⑩ 3º trimestre: Escalas maiores, menores e arpexos en tonalidades ata tres alteracións. Obras e estudos axeitados ó nivel con uso expresivo dos matices. As formas básicas dos movementos de danza: Gavotte, Minuet, etc.

6.3.3. Criterios de avaliación

- Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel. Mediante este criterio preténdese avaliar o dominio da respiración e a postura evitando tensións innecesarias.
- Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada. Este criterio pretende valorar a capacidade do alumnado para manter unha correcta embocadura facendo un uso adecuado dos músculos faciais que interveñen na formación da mesma.
- Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita progresar adecuadamente.
- Valorar o interese, a actitude e o comportamento nas clases. Este criterio pretende comprobar a concentración e a atención do alumnado nas explicacións do profesorado e nas actividades do Centro.

- Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido. Este criterio pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
- Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., a dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.

6.3.4. Contidos mínimos esixibles³

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, ar-pexos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso.

6.3.5. Materiais didácticos orientativos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade, legato, articulación, memorización e lectura a vista.
- Escalas e arpexos ata catro alteracións. Escala cromática.

Métodos de tuba:

- ARBAN Complete Method for the Tuba (Transcribed and Edited by Jerry Young & Wesley Jacobs)

---

³A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

- The Complete Solfeggi (Forty Lessons) G. Concone (Tuba: edit. Wesley Jacobs).
- Estudo – K. Swanson & M. Herman

Métodos de bombardino:

- ARBAN Complete Method for Trombone & Euphonium by Joseph Alessi and Brian Bowman (Edited by Wesley Jacobs)
- The Complete Solfeggi (Forty Lessons) G. Concone (Bombardino: edid. John Korak).
- Look, Listen & Learn 2 (Ed. Dehaske)

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do alumnado. (Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

- Bagatelles for Tuba - Gordon Jacobs
- Sarabande - G. F. Handel
- Deep Sea Stories - Aletter-Knight
- Elegie - J. Massenet
- Adagio and Allegro - G. P. Telemann
- Asleep in the Deep – Forrest L. Buchtel
- Introduction to a song - Kees Schoonenbeek

Bombardino:

- 15 Intermediate Classical Solos (a elixir) - Arr. Philip Sparke
- Introduction to a song - Kees Schoonenbeek
- Mazurka - Rimsky Korsakov
- Panis Angelicus - César Franck
- Razz Ma Tazz - Forrest L. Buchtel
- Sarabande - Henri Gagnebin
- The Wizard – Bertrand Moren
- Trabajo de Esclavos - A. Peña

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren mais adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.

6.4. CUARTO CURSO DE GRAO ELEMENTAL

6.4.1. Obxectivos

- Consolidar unha correcta posición corporal, así como unha óptima colocación do instrumento que permita un uso adecuado da respiración.
- Controlar o aire mediante a respiración diafragmática, a relaxación e os músculos que forman a embocadura, de maneira que posibilite unha correcta emisión, afinación, articulación e flexibilidade do son.
- Coñecer e usar adecuadamente os reflexos necesarios para corrixir a afinación e manter a calidade e igualdade do son en todos os rexistros.
- Coñecer as características e posibilidades técnicas e sonoras da tuba dentro deste nivel, e saber utilizalas, tanto individualmente como en conxunto.
- Demostrar unha sensibilidade auditiva que permita o control permanente da afinación e o perfeccionamento da calidade do son.
- Desenvolver a memoria musical e a lectura a vista.
- Interpretar un repertorio de obras de diversos estilos adecuado o nivel.

6.4.2. Contidos

- A relación entre postura, respiración e relaxación na práctica do instrumento. Desenvolvemento da capacidade pulmonar.
- Fortalecemento da embocadura e control da relaxación na emisión do son coa boquilla e a tuba. Estudo da boquilla.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva que permita percibir e obter un son de calidade e unha correcta afinación.
- Estudo da emisión, as articulacións e as dinámicas.
- Desenvolvemento da flexibilidade coa práctica de intervalos ligados e picados, incluíndo o traballo de posicións fixas.
- Aprendizaxe de escalas maiores, menores e arpejos en todas as tonalidades, dentro dos niveis de dificultade (velocidade e tesitura) adecuados para o control da afinación e o son.
- Iniciación á comprensión das estruturas musicais (temas, frases, seccións, etc.) cara a unha interpretación máis consciente do repertorio adecuado a este nivel.
- Adestramento progresivo da memoria e a lectura a vista.
- Adquisición de hábitos de estudo adecuados.
- Práctica de conxunto.

- Estudo dos recursos establecidos para o desenvolvemento conxunto e progresivo das capacidades técnicas e musicais do alumnado.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: Aprendizaxe dos elementos expresivos básicos da música. O estilo, os matices e as dinámicas. Técnicas de estudio e memorización. Lectura a primeira vista. Preparación do repertorio. Aprendizaxe de escalas maiores, menores e arpejos en todas as tonalidades, dentro dos niveis de dificultade (velocidade e tesitura) adecuados para o control da afinación e o son.
- ⑩ 2º trimestre: Desenvolvemento da flexibilidade coa práctica de intervalos ligados e picados, incluíndo o traballo de posicións fixas. Estruturas formais das obras interpretadas polo alumno. Perfeccionamento dos elementos expresivos básicos da música. O estilo, os matices e as dinámicas. Continuación da preparación do repertorio e preparación da proba de acceso a Grao Profesional.
- ⑩ 3º trimestre: Desenvolvemento da flexibilidade coa práctica de intervalos ligados e picados, incluíndo o traballo de posicións fixas. Estruturas formais das obras interpretadas polo alumno. Perfeccionamento dos elementos expresivos básicos da música. Preparación do repertorio e preparación da proba de acceso a Grao Profesional. Aprendizaxe de escalas maiores, menores e arpejos en todas as tonalidades, dentro dos niveis de dificultade (velocidade e tesitura) adecuados para o control da afinación e o son.

6.4.3. Criterios de avaliación

- Mostrar unha correcta respiración mantendo a relaxación e unha posición corporal adecuada para garantir a saúde postural, así como, unha correcta execución instrumental acorde coas exixencias do nivel. Mediante este criterio preténdese avaliar o dominio da respiración e a postura evitando tensións innecesarias.
- Desenvolver unha correcta embocadura mantendo unha posición e tonicidade muscular adecuada. Este criterio pretende valorar a capacidade do alumnado para manter unha correcta embocadura facendo un uso adecuado dos músculos faciais que interveñen na formación da mesma.
- Mostrar nos estudos e no repertorio a capacidade de aprendizaxe progresiva individual. Este criterio pretende verificar que o alumnado é capaz de aplicar no seu estudo as indicacións do profesorado e, con elas, desenvolver unha autonomía progresiva de traballo que lle permita progresar adecuadamente.

- Valorar o interese, a actitude e o comportamento nas clases. Este criterio pretende comprobar a concentración e a atención do alumnado nas explicacións do profesorado e nas actividades do centro.
- Poñer de manifesto a correcta evolución da calidade do son. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado mostra o coñecemento do funcionamento do instrumento e utiliza adecuadamente a sensibilidade auditiva na interpretación do repertorio adecuado ao seu nivel.
- Memorizar e interpretar fragmentos musicais empregando a medida, afinación, articulación e fraseo adecuado ao seu contido. Este criterio pretende comprobar, a través da memoria, a correcta aplicación dos coñecementos teórico-prácticos da linguaxe musical.
- Interpretar obras ou pezas adecuadas ao seu nivel. Este criterio pretende comprobar a capacidade do alumnado para empregar o “tempo”, a articulación e a dinámica como elementos básicos da interpretación.
- Ler textos sinxelos a primeira vista. Este criterio pretende constatar a capacidade do alumnado para desenvolverse con certo grado de autonomía na lectura dun texto.
- Participar como membro dun grupo e manifestar a capacidade de tocar ao mesmo tempo que escoita e se adapta ao resto dos instrumentos. Este criterio de avaliación presta atención á capacidade do alumnado para adaptar a súa afinación, precisión rítmica, dinámica, etc., á dos seus compañeiros ou compañeiras nun traballo común.
- Describir logo dunha audición os trazos característicos das obras escoitadas. Con este criterio, preténdese avaliar a capacidade para percibir e relacionar cos coñecementos adquiridos os aspectos esenciais de obras que o alumnado poida entender segundo o seu nivel de desenvolvemento cognitivo e afectivo, aínda que non as interprete por seren novas para el ou por resultaren aínda inabordables pola súa dificultade técnica.

6.4.4. Contidos mínimos esixibles⁴

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpexos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso.

---

⁴A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

6.4.5. Materiais didácticos orientativos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade, legato, articulación, memorización e lectura a vista.
- Escalas e arpejos ata seis alteracións. Escala cromática.

Métodos de tuba:

- ARBAN Complete Method for the Tuba (Transcribed and Edited by Jerry Young & Wesley Jacobs)
- The Complete Solfeggi (Forty Lessons) G. Concone (Tuba: edit. Wesley Jacobs).

Métodos de bombardino:

- ARBAN Complete Method for Trombone & Euphonium by Joseph Alessi and Brian Bowman (Edited by Wesley Jacobs)
- The Complete Solfeggi (Forty Lessons) G. Concone (Bombardino: edit. John Korak).

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do alumnado. (Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

- Air & Bourree - J. S. Bach
- Egotistical Elephant - D. Hartzell
- Two Pieces - Don Haddad
- Sonatina De Invierno - Cano, R.
- Arioso du Roi René - P.I. Tchaikowsky
- Andante and Allegro - G. P. Telemann
- Marcha del oso – Santiago Díaz Santamaría

Bombardino:

- 15 Intermediate Classical Solos - Arr. Philip Sparke
- Cantinela - Handel arr. F. L. Butchtel
- Après un reve - Fauré arr. S. Mead
- Aria from Suite N° 3 in D - Bach arr. Richard Fote
- Trombonaria - J. Brouquieres
- Walthers' Price Song - Wagner arr. F. L. Butchtel
- Campagnarde – André Lodéon
- Autumn Afternoon - D. Uber
- Dibarbom – José V. Asensi

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.

7. Grao Profesional

Os ensinos artísticos teñen por finalidade proporcionar ao alumnado unha formación artística de calidade, así como garantir a cualificación dos futuros profesionais da música. Estes ensinos organízanse nun Grao Profesional de seis cursos de duración.

O estudo da especialidade instrumental actúa como eixo vertebrador do currículo, aínda que, como complemento á individualidade que require o estudo dun instrumento, o currículo alberga materias que transcenden este compoñente unipersonal da práctica musical introducindo elementos colectivos como a orquestra, música de cámara e a práctica musical de conxunto, que actúan como verdadeira ferramenta de relación social e de intercambio de ideas entre os propios instrumentistas.

Hase de ter en conta que na formación dun músico, os contidos esenciais están presentes, case na súa totalidade, desde o inicio dos estudos e que o seu desenvolvemento realízase non tanto pola adquisición de novos elementos como pola profundización e desenvolvemento permanente dos xa coñecidos. Cando o alumno comeza o Grao Profesional, xa superou unha etapa: a de adaptación ao instrumento, coñecendo as primeiras dificultades técnicas e as diversas formas de solucionarlas. Trátase agora de perfeccionar as capacidades técnicas para lograr superar maiores problemas e ir evolucionando progresivamente a medida que aumenta o nivel de dificultade.

7.1. PRIMEIRO CURSO DE GRAO PROFESIONAL

7.1.1. Obxectivos

- Dominar a técnica (tódalas escalas e arpejos, escala cromática e intervalos) e iniciar o estudo das posibilidades sonoras e expresivas da tuba ou do bombardino.
- Utilizar os coñecementos musicais e a técnica traballada ata este curso para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel.

- Coñecer dunha forma básica as convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música e mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.
- Practicar a música de conxunto, en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras, de dificultade adecuada a este nivel.
- Adquirir e aplicar ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria a través do estudo das tonalidades e as obras do curso.
- Desenvolver a capacidade de lectura á primeira vista a través de estudos e obras, e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Mostrar unha actitude de atención activa nas explicacións do profesorado, desenvolver hábitos de estudo eficaces, capacidade de autocrítica e participar nas actividades programadas.

7.1.2. Contidos

- Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Tódalas escalas M. e m. e arpejos de memoria en tódalas súas modalidades.
- Estudo do rexistro agudo. Escala cromática. Intervalos de terceira, cuarta, quinta, sexta, sétima, picados e ligados.
- Afondamento en todo o referente á articulación.
- Estudo do perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Notas pedais.
- Iniciación ao estudo de ornamentos (trinos).
- Traballo dos elementos que interveñen no fraseo musical: obras de estudo propostas nos recursos.
- Adestramento da memoria e práctica da lectura á vista.
- Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso.
- Estudo da literatura solista do instrumento adecuada a este curso.
- Hábitos de estudo correctos e eficaces e valoración da actitude o comportamento e a participación nas actividades programadas.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: Traballo sobre a calidade do son, tendo en conta o peso, a velocidade e punto de contacto. Saber estudar. O estudo analítico. Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Tódalas escalas M. e m. e arpejos

de memoria en tódalas súas modalidades. Traballo das obras e estudos do repertorio proposto para este curso.

- ⑩ 2º trimestre: Estudo do rexistro agudo. Escala cromática. Intervalos de terceira, cuarta, quinta, sexta, sétima, picados e ligados. Traballo das obras de repertorio do curso. Continuación do adestramento da memoria e da lectura a vista.
- ⑩ 3º trimestre: Perfeccionamento da escala cromática. Intervalos de terceira, cuarta, quinta, sexta, sétima, picados e ligados. Traballo das obras e dos estudos do repertorio propostas para este curso. Iniciación ao fraseo e a agóxica musical. Traballo sobre os cambios de posición (ata a 5ª posición). Perfeccionamento das escalas M. e m. e arpejos de memoria en tódalas súas modalidades.

7.1.3. Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.
- Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.

- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación. Mediante este criterio preténdese avaliar a interpretación pública dunha obra.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en qué medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.

7.1.4. Contidos mínimos esixibles⁵

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso.

7.1.5. Materiais didácticos orientativos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade e posición fixa, legato, articulación, memorización e lectura a vista.
- Escalas e arpejos en tódalas tonalidades. Escala cromática.

Métodos de tuba:

- ARBAN Complete Method for the Tuba (Transcribed and Edited by Jerry Young & Wesley Jacobs)
- The Complete Solfeggi (Fifteen Vocalises) G. Concone (Tuba: edit. Wesley Jacobs).

Métodos de bombardino:

- ARBAN Complete Method for Trombone & Euphonium by Joseph Alessi and Brian Bowman (Edited by Wesley Jacobs)
- The Complete Solfeggi (Fifteen Vocalises) G. Concone (Bombardino: edit. John Korak).

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do alumnado: Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

- Call Of the River - J. Harmon

---

⁵A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

- Sonatina Classica - N. Troje-Miller
- Style Studies (a elixir) - Patrick Sheridan
- His majesty the Tuba - Robert Dowling
- Six Studies in English Folk-Song - R. V. Williams
- Praeludium and Fughetta - A. Stoutamire

Bombardino:

- Barcarolle - Hoffmann arr. S Mead
- Honor and Arms – George Frederic Handel
- Serenade from Student Prince - S. Romberg
- Divertimento - Haydn arr. D. Little
- Liebesleid - F. Kreisler
- Andante - A. Tchérépnine
- Concertino Petite - J. Cimera
- Pequenas Variacións - Margarita Viso

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren mais adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.

7.2. SEGUNDO CURSO DE GRAO PROFESIONAL

7.2.1. Obxectivos

- Dominar a técnica (tódalas escalas e arpejos, escala cromática e intervalos) e iniciar o estudo das posibilidades sonoras e expresivas da tuba ou do bombardino.
- Utilizar os coñecementos musicais e a técnica traballada ata este curso para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel.
- Coñecer dunha forma básica as convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música e mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.
- Practicar a música de conxunto, en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras, de dificultade adecuada a este nivel.

- Adquirir e aplicar ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria a través do estudo das tonalidades e as obras do curso.
- Desenvolver a capacidade de lectura á primeira vista a través de estudos e obras, e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Mostrar unha actitude de atención activa nas explicacións do profesorado, desenvolver hábitos de estudo eficaces, capacidade de autocrítica e participar nas actividades programadas.

7.2.2. Contidos

- Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m. en tódalas tonalidades, cos seus arpexos e de memoria.
- Estudo do rexistro agudo. Escala cromática. Intervalos de terceira, cuarta, quinta, sexta, sétima, picados e ligados.
- Afondamento en todo o referente á articulación.
- Estudo do perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Notas pedais.
- Iniciación ao estudo de ornamentos (trinos).
- Traballo dos elementos que interveñen no fraseo musical: obras de estudo propostas nos recursos.
- Adestramento da memoria e práctica da lectura a vista.
- Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso.
- Estudo da literatura solista do instrumento adecuada a este curso.
- Hábitos de estudo correctos e eficaces e valoración da actitude o comportamento e a participación nas actividades programadas.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: Traballo das obras e estudos do repertorio propostas para este curso. Colocación corporal. Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m. en tódalas tonalidades, cos seus arpexos e de memoria. Estudo do rexistro agudo. Escala cromática. Intervalos de terceira, cuarta, quinta, sexta, sétima, picados e ligados. Control permanente da afinación. A escoita interna. Continuación do adestramento da memoria.
- ⑩ 2º trimestre: Continuación do traballo de obras e estudos propostas para este curso. Continuación do desenvolvemento técnico-artístico do instrumento. Afondamento en

todo o referente á articulación. Estudo do perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Notas pedais.

- ⑩ 3º trimestre: Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso. Desenvolvemento da escoita interior (oído interno) e a súa aplicación na afinación. Interpretación das obras de memoria. Traballo do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agónica e a dinámica. Práctica da produción de un son de calidade. Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

7.2.3. Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.
- Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura a primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel cunha correcta interpretación. Mediante este criterio preténdese avaliar a interpretación pública dunha obra.

- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.

7.2.4. Contidos mínimos esixibles⁶

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programadas no curso.

7.2.5. Materiais didácticos orientativos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade e posición fixa, legato, articulación, memorización e lectura a vista.
- Escalas e arpejos en tódalas tonalidades. Escala cromática.

Métodos de tuba:

- ARBAN Complete Method for the Tuba (Transcribed and Edited by Jerry Young & Wesley Jacobs).
- The Complete Solfeggi (Fifteen Vocalises) G. Concone (Tuba: edit. Wesley Jacobs).

Métodos de bombardino:

- ARBAN Complete Method for Trombone & Euphonium by Joseph Alessi and Brian Bowman (Edited by Wesley Jacobs)
- The Complete Solfeggi (Fifteen Vocalises) G. Concone (Bombardino: edit. John Korak).

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do alumnado. (Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

- Nocturno Op 7 - Franz Strauss

---

⁶A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

- Prelude and Allegretto - Telemann arr. L. W. Chidester
- Suite for tuba - Don Haddad
- Sonata nº7 - Haydn arr. R. Bowles
- Yorkshire Ballad - J. Barnes
- Suite nº 2 (Jesse Suite) – A. Wilder
- Rhapsody in C minor – D. Uber

Bombardino:

- The Return - J. Hartmann
- Rhapsody for euphonium - J. Curnow
- Polka Caprice - J. Cibera
- Scherzo - Margarita Viso
- Kartob Buretít - Philippe Rose
- Danza española - D. Uber
- 6 Sonatas - B. Marcello (a elixir)
- Drops – Ángel García
- Yorkshire Ballad - J. Barnes

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren máis adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.

7.3. TERCEIRO CURSO DE GRAO PROFESIONAL

7.3.1. Obxectivos

- Dominar a técnica (escalas, arpejos, escala cromática e intervalos) de todas as tonalidades e respectivas modalidades e afondar no estudo das posibilidades sonoras e expresivas da tuba ou do bombardino.
- Utilizar os coñecementos musicais e a técnica traballada ata este curso para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel.

- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Practicar a música de conxunto, en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra ou banda, en obras de dificultade adecuada a este nivel.
- Adquirir e aplicar ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria a través do estudo das tonalidades e as obras do curso.
- Desenvolver a capacidade de lectura á primeira vista a través de estudos e obras, e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Mostrar unha actitude de atención activa nas explicacións do profesorado, desenvolver hábitos de estudo eficaces, capacidade de autocrítica e participar nas actividades programadas.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.

7.3.2. Contidos

- Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m. arpexos de memoria en tódalas tonalidades e respectivas modalidades; incrementando o pulso a través do metrónomo e procurando unha maior claridade e sincronismo nas distintas articulacións.
- Estudo do rexistro agudo. Arpexos e harmónicos naturais picados e ligados.
- Afondamento en todo o referente á articulación. Estudo do dobre e triplo picado.
- Perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Práctica das notas pedais e práctica dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª, 8ª, 9ª e 10ª, picados e ligados.
- Estudo dos ornamentos (trinos, mordentes, apoiaturas e grupetos).
- Traballo de todos os elementos que interveñen no fraseo musical das obras e os pasaxes orquestrais traballados no curso: liña, cor e expresión adecuándoos aos diferentes estilos, con especial atención ao seu estudo nos tempos lentos.
- Adestramento da memoria, práctica da lectura a vista.
- Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso.
- Estudo da literatura solista do instrumento adecuada a este curso.
- Hábitos de estudo correctos e eficaces e valoración da actitude o comportamento e a participación nas actividades programadas.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: Traballo das obras e estudos do repertorio proposto para este curso. Colocación corporal. Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m. arpexos de memoria en tódalas tonalidades e respectivas modalidades; incrementando o pulso a través do metrónomo e procurando unha maior claridade e sincronismo nas distintas articulacións. Estudo do rexistro agudo. Arpexos e harmónicos naturais picados e ligados. Control permanente da afinación. A escoita interna. Continuación do adestramento da memoria.
- ⑩ 2º trimestre: Continuación do traballo de obras e estudos propostas para este curso. Continuación do desenvolvemento técnico-artístico do instrumento. Afondamento en todo o referente á articulación. Estudo do dobre e triplo picado. Perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Práctica das notas pedais e práctica dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª, 8ª, 9ª e 10ª, picados e ligados.
- ⑩ 3º trimestre: Desenvolvemento da escoita interior (oído interno) e a súa aplicación na afinación. Interpretación das obras de memoria. Estudo da literatura solista do instrumento adecuada a este curso. Traballo do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica. Práctica da produción de un son de calidade. Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

7.3.3. Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.

- Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade pro-gresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando unha correcta calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en qué medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7.3.4. Contidos mínimos esixibles⁷

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso.

---

⁷A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

7.3.5. Materiais didácticos orientativos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade e posición fixa, legato, articulación, memorización e lectura a vista.
- Estudos de triplo picado e dobre picado.
- Escalas e arpexos en tódalas tonalidades.

Métodos de tuba:

- ARBAN Complete Method for the Tuba (Transcribed and Edited by Jerry Young & Wesley Jacobs).
- 43 Bell Canto Studies M. Bordogni edit. Chester Roberts.
- 70 Studies for Tuba V. Blazhevich.

Métodos de bombardino:

- ARBAN Complete Method for Trombone & Euphonium by Joseph Alessi and Brian Bowman (Edited by Wesley Jacobs).
- Melodious Etudes for Trombone (Book I) M. Bordogni (Trans. By J.Rochut).
- 31 Études Brillantes M. Bleger.

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do alumnado. (Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

- Sonatina - J. Boda
- Serenade from Student Prince - S. Romberg
- Suite for tuba - V. Nelhybel
- Suite for tuba and piano - C. M. Butts
- Sonata nº 5 in C - Marcello arr. D. Little/B. Nelson
- Beelzebub – A. Catozzi
- Tuba Suite - Gordon Jacobs

Bombardino:

- Panache - R. Dewhurst
- Dance of the Blue Bear - Philippe Rose
- Intro & Serenade - J.E.Barat
- Muiñeira - Margarita Viso

- Reminiscences de Navare - J.E.Barat
- Song for Ina - Philip Sparke
- Euphonium Fantasy – Bruce Fraser
- 6 Sonatas - B. Marcello (a elixir)

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren mais adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais

7.4. CUARTO CURSO DE GRAO PROFESIONAL

7.4.1. Obxectivos

- Dominar a técnica (escalas, arpejos, escala cromática e intervalos) de todas as tonalidades e respectivas modalidades e afondar no estudo das posibilidades sonoras e expresivas da tuba ou do bombardino.
- Utilizar os coñecementos musicais e a técnica traballada ata este curso para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Practicar a música de conxunto, en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras, de dificultade adecuada a este nivel.
- Adquirir e aplicar ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria a través do estudo das tonalidades e as obras do curso.
- Desenvolver a capacidade de lectura á primeira vista a través de estudos e obras, e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Mostrar unha actitude de atención activa nas explicacións do profesorado, desenvolver hábitos de estudo eficaces, capacidade de autocrítica e participar nas actividades programadas.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.

7.4.2. Contidos

- Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m e arpejos de memoria en tódalas tonalidades e respectivas modalidades; incrementando o pulso a través do metrónomo e procurando unha maior claridade e sincronismo nas distintas articulacións.
- Estudo do rexistro agudo. Arpejos e harmónicos naturais picados e ligados.
- Afondamento en todo o referente á articulación. Estudo do dobre e triplo picado.
- Perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Práctica dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª e 8ª en tódalas tonalidades. Estudo das notas pedais.
- Estudo dos ornamentos (trinos, mordentes, apoiaturas e grupetos).
- Traballo de todos os elementos que interveñen no fraseo musical das obras e os pasaxes orquestrais traballados no curso: liña, cor e expresión adecuándoos aos diferentes estilos, con especial atención ao seu estudo nos tempos lentos.
- Adestramento da memoria, práctica da lectura a vista e práctica de conxunto, a través do estudo de escalas, arpejos, estudos e obras programadas no curso.
- Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso.
- Estudo da literatura solista do instrumento adecuada a este curso.
- Hábitos de estudo correctos e eficaces e valoración da actitude o comportamento e a participación nas actividades programadas.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: Traballo das obras e estudos do repertorio proposto para este curso. Colocación corporal. Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m e arpejos de memoria en tódalas tonalidades e respectivas modalidades; incrementando o pulso a través do metrónomo e procurando unha maior claridade e sincronismo nas distintas articulacións. Continuación do estudo do rexistro agudo. Arpejos e harmónicos naturais picados e ligados. Control permanente da afinación. A escoita interna. Continuación do adestramento da memoria.
- ⑩ 2º trimestre: Continuación do traballo de obras e estudos propostas para este curso. Continuación do adestramento da memoria e da lectura a vista. Afondamento en todo o referente á articulación. Estudo do dobre e triplo picado. Perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Práctica dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª e 8ª en tódalas tonalidades. Estudo das notas pedais. Estudo dos ornamentos (trinos, mordentes, apoiaturas e grupetos).
- ⑩ 3º trimestre: Desenvolvemento da escoita interior (oído interno) e a súa aplicación na afinación. Interpretación das obras de memoria. Traballo do fraseo tendo en conta

os diferentes estilos, a harmonía, a agóxica e a dinámica. Práctica da produción de un son de calidade. Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior. Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso. Estudo da literatura solista do instrumento adecuada a este curso

7.4.3. Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar capacidade para abordar individualmente o estudo e o dominio na execución de estudos e obras de repertorio sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Con este criterio preténdese avaliar a autonomía e competencia do estudo individualizado e a resolución dos problemas que se lle susciten no estudo e a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos.
- Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando unha correcta calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.

- Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.

7.4.4. Contidos mínimos esixibles⁸

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso.

7.4.5. Materiais didácticos orientativos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade e posición fixa, legato, articulación, memorización e lectura a vista.
- Escalas, arpejos e liñas melódicas en tódalas tonalidades.

Métodos de tuba:

- ARBAN Complete Method for the Tuba (Transcribed and Edited by Jerry Young & Wesley Jacobs)
- 43 Bell Canto Studies M. Bordogni edit. Chester Roberts
- 70 Studies for Tuba V. Blazhevich

Métodos de bombardino:

- ARBAN Complete Method for Trombone & Euphonium by Joseph Alessi and Brian Bowman (Edited by Wesley Jacobs)
- Melodious Etudes for Trombone (Book I) M. Bordogni (Trans. By J.Rochut)
- 31 Études Brillantes M. Bleger

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do alumnado. (Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

---

⁸A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

- Concertino - A. Frackenpohl
- Andante - A. Tchérépnine
- Andante and Allegro – Telemann
- Vocalise - S. Rachmaninoff
- Sonatina - H. Stevens
- Sonata in A m - Vivaldi arr. R. Winston Morris
- La Veu de la Tuba – Ferrer Ferran

Bombardino:

- Morceau Symphonique - A. Guilmant
- Elégie - Gabriel Fauré
- Rhapsody - K. Schoonenbeek
- Concierto - Rimsky-Korsakov
- Tríptico - A. Montes
- El día que se apague la luz de nuestros ojos - JuanDa Romero
- 6 Sonatas - B. Marcello (a elixir)
- Tros de concurs – Vicent Cortell Cascant

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren mais adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.

7.5. QUINTO CURSO DE GRAO PROFESIONAL

7.5.1. Obxectivos

- Dominar no seu conxunto a técnica (escalas, arpexos, escalas cromáticas, articulacións, intervalos, etc) de tódalas tonalidades e respectivas modalidades e afondar no estudo das posibilidades sonoras e expresivas da tuba ou do bombardino.
- Utilizar con autonomía os coñecementos musicais e a técnica traballada ata este curso para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo, afinación, carácter, etc.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel.

- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Practicar a música de conxunto, en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras, de dificultade adecuada a este nivel.
- Adquirir e aplicar ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria a través do estudo das tonalidades e as obras do curso.
- Desenvolver a capacidade de lectura á primeira vista a través de estudos e obras, e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.
- Mostrar unha actitude de atención activa nas explicacións do profesorado, desenvolver hábitos de estudo eficaces, capacidade de autocrítica e participar nas actividades programadas.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.

7.5.2. Contidos

- Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m e arpexos de memoria en tódalas tonalidades e respectivas modalidades; incrementando o pulso a través do metrónomo e procurando unha maior claridade e sincronismo nas distintas articulacións.
- Estudo do rexistro agudo. Arpexos e harmónicos naturais picados e ligados.
- Afondamento en todo o referente á articulación. Estudo do dobre e triplo picado.
- Perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Práctica dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª e 8ª en tódalas tonalidades. Estudo das notas pedais.
- Estudo dos ornamentos (trinos, mordentes, apoiaturas e grupetos).
- Traballo de todos os elementos que interveñen no fraseo musical das obras e os pasaxes orquestrais traballados no curso: liña, cor e expresión adecuándoos aos diferentes estilos, con especial atención ao seu estudo nos tempos lentos.
- Adestramento da memoria, práctica da lectura a vista e práctica de conxunto, a través do estudo de escalas, arpexos, estudos e obras programadas no curso.
- Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso.
- Estudo da literatura solista do instrumento adecuada a este curso.
- Hábitos de estudo correctos e eficaces e valoración da actitude o comportamento e a participación nas actividades programadas.

- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas graffías e efectos.
- Estudo teórico de instrumentos afíns.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: Traballo das obras e estudos do repertorio proposto para este curso. Colocación corporal. Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m e arpejos de memoria en tódalas tonalidades e respectivas modalidades; incrementando o pulso a través do metrónomo e procurando unha maior claridade e sincronismo nas distintas articulacións. Estudo do rexistro agudo. Arpejos e harmónicos naturais picados e ligados. Afondamento en todo o referente á articulación. Estudo do dobre e triplo picado. Control permanente da afinación. A escoita interna. Continuación do adestramento da memoria.
- ⑩ 2º trimestre: Continuación do traballo de obras e estudos propostas para este curso. Continuación do desenvolvemento técnico-artístico do instrumento. Perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Práctica dos intervalos de 3ª, 4ª, 5ª, 6ª, 7ª e 8ª en tódalas tonalidades. Estudo das notas pedais. Traballo de todos os elementos que interveñen no fraseo musical das obras e os pasaxes orquestrais traballados no curso: liña, cor e expresión adecuándoos aos diferentes estilos, con especial atención ao seu estudo nos tempos lentos.
- ⑩ 3º trimestre: Desenvolvemento da escoita interior (oído interno) e a súa aplicación na afinación. Interpretación das obras de memoria. Traballo do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agónica e a dinámica. Práctica da produción de un son de calidade. Adestramento da memoria, práctica da lectura a vista e práctica de conxunto, a través do estudo de escalas, arpejos, estudos e obras programadas no curso. Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

7.5.3. Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exigencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.

- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvoltura para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando unha correcta calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

7.5.4. Contidos mínimos esixibles⁹

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.

---

⁹A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) programados no curso.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso.

7.5.5. Materiais didácticos orientativos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade e posición fixa, legato, articulación, memorización e lectura a vista.
- Escalas, arpejos e liñas melódicas en tódalas tonalidades.

Métodos de tuba:

- ARBAN Complete Method for the Tuba (Transcribed and Edited by Jerry Young & Wesley Jacobs)
- 43 Bell Canto Studies M. Bordogni edit. Chester Roberts
- 70 Studies for Tuba V. Blazhevich
- 12 Estudios Especiais O. Maenz

Métodos de bombardino:

- ARBAN Complete Method for Trombone & Euphonium by Joseph Alessi and Brian Bowman (Edited by Wesley Jacobs)
- Melodious Etudes for Trombone (Book I) M. Bordogni (Trans. By J.Rochut)
- 31 Études Brillantes M. Bleger
- 1ª Suite para Cello de J. S. Bach

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do alumnado. (Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

- Serenade nº 12 - V. Persichetti
- Rumanian Dance nº 2 - D. Ionel
- Concerto in one Movement nº 1 - A. Levedev
- Sonata for tuba and piano - A. Wilder
- La Veu de la Tuba - Ferrer Ferran
- Sonata – Bruce Broughton
- Andante and Rondo - A. Capuzzi

Bombardino:

- Fantasy - P. Sparke

- Endearing young Charms - S. H. Boddington
- Varied Mood - R. Woodfield
- Sonata N°1 - A. Vivaldi
- Andante and Rondo - A. Capuzzi
- Contradanza - Paquito D´Rivera
- Impresions - A. Álvarez
- La Epístola – Enrique Hernandis Martínez
- L'elefantet - Joan S. Mont

Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren mais adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.

7.6. SEXTO CURSO DE GRAO PROFESIONAL

7.6.1. Obxectivos

- Dominar no seu conxunto a técnica (escalas, arpejos, escalas cromáticas, intervalos, articulacións, etc.) de tódalas tonalidades e respectivas modalidades e afondar no estudo das posibilidades sonoras e expresivas da tuba ou do bombardino.
- Utilizar con autonomía os coñecementos musicais e a técnica traballada ata este curso para solucionar cuestións relacionadas coa interpretación: dixitación, articulación, fraseo, afinación, carácter, etc.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das diversas épocas e estilos, de dificultade adecuada a este nivel.
- Coñecer as diversas convencións interpretativas vixentes nos distintos períodos da historia da música instrumental, especialmente as referidas á escritura rítmica ou á ornamentación.
- Practicar a música de conxunto, en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra o banda, en obras de dificultade adecuada a este nivel.
- Adquirir e aplicar ferramentas e competencias para o desenvolvemento da memoria a través do estudo das tonalidades e as obras do curso.
- Desenvolver a capacidade de lectura á primeira vista a través de estudos e obras, e aplicar con autonomía progresivamente maior os coñecementos musicais para a improvisación co instrumento.

- Mostrar unha actitude de atención activa nas explicacións do profesorado, desenvolver hábitos de estudo eficaces, capacidade de autocrítica e participar nas actividades programadas.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento.

7.6.2. Contidos

- Desenvolvemento da velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m e arpejos de memoria en todas as tonalidades e respectivas modalidades; incrementando o pulso a través do metrónomo e procurando unha maior claridade e sincronismo nas distintas articulacións.
- Estudo do rexistro agudo. Arpejos, harmónicos naturais (glissandos) picados e ligados.
- Afondamento en todo o referente á articulación: Estudo do dobre e triplo picado desenvolvendo a velocidade.
- Perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Práctica de tódolos intervalos en tódalas tonalidades.
- Estudo dos ornamentos (trinos, mordentes, apoiaturas e grupetos).
- Traballo de todos os elementos que interveñen no fraseo musical das obras e os pasaxes orquestrais traballados no curso: liña, cor e expresión adecuándoos aos diferentes estilos, con especial atención ao seu estudo nos tempos lentos.
- Adestramento da memoria, práctica da lectura a vista e práctica de conxunto, a través do estudo de escalas, arpejos, estudos e obras programadas no curso.
- Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso.
- Estudo da literatura solista do instrumento adecuada a este curso.
- Hábitos de estudo correctos e eficaces e valoración da actitude o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- Audicións comparadas de grandes intérpretes para analizar de xeito crítico as características das súas diferentes versións.
- Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos.
- Estudo teórico de instrumentos afíns.

TEMPORALIZACIÓN E SECUENCIACIÓN DOS CONTIDOS:

- ⑩ 1º trimestre: Traballo das obras e estudos do repertorio proposto para este curso. Colocación corporal. Control permanente da afinación. Desenvolvemento da

velocidade en toda a extensión do instrumento. Escalas M. e m e arpejos de memoria en todas as tonalidades e respectivas modalidades; incrementando o pulso a través do metrónomo e procurando unha maior claridade e sincronismo nas distintas articulacións. Estudo do rexistro agudo. Arpejos, harmónicos naturais (glissandos) picados e ligados. Afondamento en todo o referente á articulación: Estudo do dobre e triplo picado desenvolvendo a velocidade. Perfeccionamento da igualdade sonora e tímbrica. Práctica de tódolos intervalos en tódalas tonalidades. Estudo dos ornamentos (trinos, mordentes, apoiaturas e grupetos). A escoita interna. Continuación do adestramento da memoria.

- ⑩ 2º trimestre: Continuación do traballo de obras e estudos propostas para este curso. Traballo de todos os elementos que interveñen no fraseo musical das obras e os pasaxes orquestrais traballados no curso: liña, cor e expresión adecuándoos aos diferentes estilos, das obras interpretadas con especial atención ao seu estudo nos tempos lentos. Adestramento da memoria, práctica da lectura a vista e práctica de conxunto, a través do estudo de escalas, arpejos, estudos e obras programadas no curso.
- ⑩ 3º trimestre: Desenvolvemento da escoita interior (oído interno) e a súa aplicación na afinación. Interpretación das obras de memoria. Traballo do fraseo tendo en conta os diferentes estilos, a harmonía, a agónica e a dinámica. Práctica da produción de un son de calidade. Procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento traballado no curso. Hábitos de estudo correctos e eficaces e valoración da actitude o comportamento e a participación nas actividades programadas. Iniciación á interpretación da música contemporánea e ao coñecemento das súas grafías e efectos. Desenvolvemento do traballo feito no trimestre anterior.

7.6.3. Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás exixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.

- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar solvencia na lectura á primeira vista e capacidade progresiva na improvisación sobre o instrumento. Este criterio avalía a competencia progresiva que adquire o alumnado na lectura á primeira vista así como a súa desenvolvemento para abordar a improvisación no instrumento aplicando os coñecementos adquiridos.
- Mostrar unha autonomía progresivamente maior na resolución de problemas técnicos e interpretativos. Con este criterio quérese comprobar o desenvolvemento que o alumnado alcanzou en canto aos hábitos de estudo e á capacidade de autocrítica, así como a actitude, o comportamento e a participación nas actividades programadas.
- Interpretar de memoria unha obra de repertorio durante o curso como solista de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- Presentar en público un programa adecuado ao seu nivel demostrando unha correcta calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística.
- Mostrar interese na procura e selección de información sobre a técnica, a historia e o repertorio do instrumento. Mediante este criterio valorarase en que medida o alumnado incorpora no seu proceso de aprendizaxe os resultados na procura de documentación contrastándoos cos seus propios coñecementos técnicos e musicais.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos como solista e en grupo. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento e das súas obras máis representativas, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Demostrar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ao texto.

7.6.4. Contidos mínimos esixibles¹⁰

- Adquirir unha posición corporal correcta co instrumento.
- Adquirir os fundamentos dunha boa técnica respiratoria, embocadura e emisión do son.
- Interpretar axeitadamente o 50% dos aspectos técnicos (escalas, arpejos, etc.) programados no curso.

---

¹⁰A superación dos devanditos criterios suporá una cualificación mínima. A NON realización dos contidos mínimos esixibles será motivo da non superación do curso.

- Interpretar axeitadamente o 50% dos estudos e, cando menos, dúas pezas e/ou obras programados no curso

7.6.5. Materiais didácticos orientativos

- Exercicios dados polo profesor referentes a respiración, boquilla e vibración dos labios, emisión do son, flexibilidade e posición fixa, legato, articulación, memorización e lectura a vista.
- Escalas, arpejos e liñas melódicas en tódalas tonalidades.

Métodos de tuba:

- ARBAN Complete Method for the Tuba (Transcribed and Edited by Jerry Young & Wesley Jacobs)
- 43 Bell Canto Studies M. Bordogni edit. Chester Roberts
- 70 Studies for Tuba V. Blazhevich
- 12 Estudios Especiais O. Maenz

Métodos de bombardino:

- ARBAN Complete Method for Trombone & Euphonium by Joseph Alessi and Brian Bowman (Edited by Wesley Jacobs)
- Melodious Etudes for Trombone (Book I) M. Bordogni (Trans. By J.Rochut)
- 31 Études Brillantes M. Bleger

Tres obras a escoller polo profesorado segundo as características do alumnado. (Unha das obras do curso debe ser interpretada de memoria).

Tuba:

- Concertino - J. Koetsier
- Silhouette - J. Harmon
- Sonata en F - B. Marcello
- Concerto in D m - T. Albinoni
- Suite nº 1 (Effie suite) - A. Wilder
- Suite de cello (a elixir) - J. S. Bach (Ralph Sauer)

Bombardino:

- Romance - Weber
- Sonata for euphonium - D. Uber

- Fantasia - G. Jacobs
  - Party Piece - P. Sparke
  - Sonata in F - G. P. Telemann
  - Reload - E. Nogueroles
  - Romance - E. Elgar
  - 2ª Suite para Cello de J. S. Bach
- *Nota: Os recursos aquí presentados, poderán ser complementados ou substituídos por outros que se consideren mais adecuados ás características específicas do alumno/a. Podendo facer así unha adaptación dos mesmos máis axeitada as súas necesidades individuais.*

8. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

A avaliación será **continua ou de procesos**, de forma que nos permita un control e seguimento do proceso de ensino-aprendizaxe posibilitando a súa progresiva e continua adecuación ás dificultades e necesidades que vaian xurdindo respecto da planificación inicial.

Así mesmo, realizarase unha **avaliación inicial ou diagnóstica** que nos permita identificar os coñecementos previos do alumno, as súas destrezas, habilidades e actitudes previas para así poder planificar o traballo que deberá realizar cada alumno en particular. En última instancia realizarase unha **avaliación final ou de resultados** ao final de cada trimestre e ao final do curso que, ao comparar os obxectivos iniciais cos resultados finais, serviranos como referente para medir os avances do alumno.

Unha **avaliación criterial**, comparando o progreso do alumno coas metas establecidas previamente en relación coa súa propia situación inicial utilizarase para avaliar o progreso de alumnos con necesidades educativas especiais.

8.1. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

O control da adquisición dos contidos e o desenvolvemento das habilidades técnicas e expresivas por parte dos alumnos realizarase a través de:

- **Traballo persoal diario:** a observación sistemática durante as clases individuais será o principal procedemento para recompilar información fiable acerca do progreso do alumno.

- **Probas prácticas:** probas técnicas, audicións, exames trimestrais e finais, exames ante tribunal, etc.

8.2. CRITERIOS E PORCENTAXES DE CUALIFICACIÓN

Para o cálculo da cualificación teranse en conta as seguintes porcentaxes:

Traballo diario: 70%	Proba práctica: 30%
----------------------	---------------------

Á súa vez, cada un destes apartados ponderarase do seguinte xeito:

TRABALLO DIARIO:

Aplicaranse as seguintes porcentaxes:

- ⑩ Técnica – 30%
- ⑩ Estudos – 30%
- ⑩ Obras – 30%
- ⑩ Actitude – 10%

Valoraranse as seguintes cuestións técnicas e interpretativas:

- ⑩ Control da afinación.
- ⑩ Control das dinámicas e a articulación.
- ⑩ Control do ritmo e claridade na dixitación.
- ⑩ Grao de dificultade do repertorio.
- ⑩ Calidade do son.
- ⑩ Calidade da interpretación e corrección técnica.
- ⑩ Respeto aos estilos interpretativos, tempos e articulacións das obras do repertorio.

Para a cuantificación, empregarase o seguinte baremo:

9 – 10

- ⑩ Interpretación realizada con excelente precisión, fluidez e seguridade técnica.
- ⑩ Gran control do son e da afinación.
- ⑩ Excelente produción, flexibilidade e proxección do son.
- ⑩ Adecuación do tempo ao estilo das obras e correcto uso do fraseo.
- ⑩ Sensibilidade para o detalle musical e correcta adecuación ao estilo das pezas.
- ⑩ Impecable uso das dinámicas e a articulación.
- ⑩ Sentido comunicativo na interpretación.

7 – 8

- ⑩ Interpretación realizada con seguridade.
- ⑩ Bo control do son e a afinación.
- ⑩ Tempo adecuado e mantido.

- ⑩ Realización musical de todos os detalles escritos na partitura.
  - ⑩ Boa calidade, flexibilidade e proxección do son.
  - ⑩ Capacidade de resposta ao diferente estilo musical das pezas.
- Correcto uso das dinámicas e a articulación.

5 – 6

- Interpretación correcta, seguridade xeral nas notas e o ritmo.
- Aceptable calidade de son e control da afinación.
- Tempo correcto e continuado.
- Limitacións no uso de recursos musicais
- Calidade, flexibilidade e proxección de son aceptable.
- Mostras evidentes dunha adecuada preparación das pezas.
- Tecnicamente correcto.

4

- Interpretación insegura, sen continuidade.
- Erros na afinación e fallos na produción do son.
- Tempo inadecuado e falta de continuidade no mesmo.
- Falta de fraseo, dinámica e articulación.
- Falta evidente de preparación das pezas. Dificultade para recuperarse dos erros.
- Tecnicamente incorrecto.

2 – 3

- Interpretación errada, grandes dificultades con notas e ritmo.
- Serios erros de afinación e falta de control do son.
- Ausencia de detalles musicais
- Tecnicamente non adecuado.
- Incapacidade para manter a continuidade do discurso musical nas pezas.
- Incapacidade para executar certas pasaxes, falta evidente de preparación das pezas.

1

- Non presenta traballo algún.

PROBA PRÁCTICA. Empregarase a seguinte rúbrica:

	Moi deficiente 1	Insuficiente 2	Aprobado 3	Notable 4	Sobresaínte 5
Son e técnica	É incapaz de superar mínimamente as dificultades que a obra presenta.	Mala calidade de son. Non usa correctamente o peso do brazo. Dificultades evidentes para coordinar as mans. Non resolve suficientemente as dificultades técnicas que presenta a obra. Posición do corpo e mans inadecuada.	Presenta unha calidade aceptable de son (tendo en conta o nivel correspondente). Usa o peso do brazo. Coordinación entre as mans, se ben perde claridade nalgúns pasaxes. Resolve as dificultades técnicas que presenta a obra, aínda que presenta problemas en pasaxes. Posición de corpo e mans mellorable.	Presenta, en xeral, unha boa calidade de son (tendo en conta o nivel correspondente). En xeral, usa ben o peso do brazo, boa coordinación entre as mans, variedade de golpes de arco. En xeral, resolve as dificultades técnicas que presenta a obra. Mantén, en xeral unha posición adecuada de corpo e mans.	Calidade de sonido moi boa (tendo en conta o nivel correspondente). Moi boa utilización do peso do brazo, coordinación entre as mans, dispón da variedade de golpes de arco necesaria. Resolve moi ben as dificultades técnicas que presenta a obra. Mantén unha posición moi correcta de corpo e mans,
Estilo, expresión e fraseo	É incapaz de superar mínimamente as dificultades que a obra presenta.	A interpretación está fora do estilo e carácter da obra. Os matices dinámicos (intensidade) e agónicos (tempo) son inadecuados. O fraseo e as articulacións son inadecuadas.	A interpretación adáptase aceptablemente ao estilo e carácter da obra. Matices dinámicos (intensidade) e agónicos (tempo) aceptables. O fraseo e as articulacións son aceptables aínda que non sempre adecuados ou comprensibles.	Adopta, en xeral, ben o estilo e o carácter da obra. Matices dinámicos (intensidade) e agónicos (tempo), en xeral, adecuados á obra. En xeral, o fraseo é claro e adecuado. Articulacións ben realizadas.	Adopta moi ben o estilo e o carácter da obra, con musicalidade. Matices dinámicos (intensidade) e agónicos (tempo), adecuados á obra. O fraseo é claro e adecuado. Articulacións moi ben realizadas.
Fluidez, precisión rítmica, fidelidade á partitura	É incapaz de superar mínimamente as dificultades que a obra presenta.	Interpretación pouco fluida, tempo inestable ou inadecuado, interrupcións frecuentes. Demasiadas notas falsas ou imprecisións rítmicas. Afinación moi imprecisa. Non respeta as indicacións da partitura.	Interpretación aceptable. Tempo dentro das marxes aceptables, aínda que presenta dificultades ou inestabilidade en determinados pasaxes. Notas falsas ou imprecisións rítmicas, aínda que dentro do aceptable. Cumpre suficientemente coas indicacións da partitura.	Mantén, en xeral, unha interpretación fluida e un tempo estable. Toca, en xeral, con corrección nas notas e precisión no ritmo. Afinación correcta. Respeta, en xeral, as indicacións da partitura.	Interpreta con fluidez, a un tempo estable e adecuado. Non hai (ou apenas) notas falsas nin imprecisións rítmicas. Gran precisión na afinación. Respeta as indicacións da partitura. Toca de memoria.

8.3. CRITERIOS E PROCEDEMENTO PARA A CONCESIÓN DE AMPLIACIÓN DE MATRÍCULA

Para conceder a ampliación de matrícula, é requisito que o alumno supere os obxectivos e contidos do curso no que está matriculado e os profesores de todas as materias consideren que pode superar os do seguinte. O protocolo para seguir é o seguinte:

1.- O profesorado que considere a posibilidade de ampliación de matrícula, poñerá en contacto co titor do alumno.

2.- O titor solicitará á xefatura de estudos unha xunta evaluadora extraordinaria (ou no seu caso, unha sesión de avaliación ordinaria) coa totalidade dos profesores do alumno implicado, para poñer en común a idoneidade ou non da ampliación de matrícula, así como a información que se transmitirá ao alumno, pais ou tutores legal sobre o proceso. O titor levantará un acta onde se recollerán as conclusións dos informes do profesorado. Para que a ampliación de matrícula sexa posible, deberá haber un acordo unánime de todo o profesorado.

3.- O titor informará á familia, se é menor de idade, ou ao alumno, se é maior de idade, sobre o estado do proceso. A información achegada polo titor debe ser de carácter global, é dicir, que se comprobaran as posibilidades de poder ampliar matrícula de maneira colectiva por parte de todos os docentes do alumno cunha decisión unánime e firme. No caso de que a familia ou o alumno maior de idade non desexase seguir co procedemento, este conclúe.

4. No caso de que se aconselle a súa promoción, o titor deberá informar ao alumno maior de idade ou á familia, acerca da solicitude que deberá realizar á atención da dirección do centro para levala ao consello escolar. O consello escolar reunirse coas solicitudes recibidas pola dirección. Aquelas que leven o visto e prace, serán reflectidas no acta de avaliación correspondente. Posteriormente o alumno deberá ir á secretaría do centro para realizar os trámites administrativos correspondentes.

8.4. MEDIDAS DE RECUPERACIÓN

8.4.1. Procedementos de recuperación ordinarios

Poderanse realizar exames de recuperación ao longo do curso, nos que o alumnado deberá presentar toda a materia que corresponda á avaliación non superada, podendo o profesor designar os contidos (escalas, estudos, obras) a interpretar na proba.

Poderanse asignar actividades de recuperación individuais, en cada caso, mediante un informe elaborado polo profesor:

- O profesor contemplará a posibilidade de destinar algunhas clases colectivas a traballar aspectos técnicos concretos como medida de recuperación para os alumnos que o necesiten.
- Realización de actividades complementarias de reforzo: clases de reforzo fora do horario establecido se fose posible, asistencia como oínte a clases de outros alumnos, programación da practica semanal baixo supervisión dos seus pais/nais ou titores/as.

8.4.2. Probas extraordinarias

Os alumnos que non aproben ao final do curso dispoñerán dunha proba extraordinaria. Para superar a devandita proba, os alumnos interpretarán na mesma as obras que lles serán notificadas no seu correspondente informe de avaliación negativo. En calquera caso, teranse que alcanzar os contidos mínimos esixibles para cada curso establecidos na presente programación. En caso de dúbida o alumno deberá consultar ao profesor.

8.4.3. Procedementos de avaliación no caso da perda do dereito á avaliación continua.

Nos casos en que, dacordo co procedemento disposto, o profesor considere que non ten os datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, convocará a dito alumno/a para a realización dunha única proba que consistirá na interpretación do repertorio/escalas/estudos e/ou exercicios propostos polo profesor e correspondentes aos contidos do trimestre ou curso avaliado.

A cualificación da proba realizarase mediante a rúbrica incluída na presente programación e empregada para avaliar as probas prácticas.

9. Procedementos para a avaliación interna do departamento

Ao longo do curso, nas reunións do departamento, os profesores revisarán de forma permanente o grao de cumprimento da programación así os resultados académicos dos alumnos, tendo en conta tanto os obxectivos e contidos propostos, como as características individuais de cada un dos alumnos: avaliación inicial, atención nas clases, tempo dedicado ao instrumento, condicións, talento, capacidades, etc. Os profesores informarán aos alumnos e aos seus pais do grao de cumprimento dos mínimos esixidos, dos criterios cos que van ser avaliados e da súa evolución. Así mesmo, tentarase manter un contacto

continuo co resto dos departamentos para ter unha visión global do desenvolvemento de cada alumno.

10. Anexos

10.1. PROBA DE ACCESO AO 1º CURSO DE GRAO PROFESIONAL

Deberán interpretarse TRES pezas de diferentes estilos (podendo ser unha delas un estudio) da lista de obras orientativas ou outras de similar nivel. Unha das obras debe interpretarse de memoria. As obras deberán ser interpretadas con acompañamento de piano cando sexa necesario.

Criterios de avaliación:

- ⑩ Mostrar dominio das tres pezas, interpretándoas cunha correcta técnica, afinación e musicalidade.
- ⑩ Demostrar dominio da técnica do instrumento.
- ⑩ Mostrar un profundo coñecemento das obras, interpretándoas coas dinámicas, estilo e matices adecuados, cunha corrección esixible ao nivel elemental.

Lista de obras orientativas:

Tuba:

- Air & Bourree - J. S. Bach
- Egotistical Elephant - D. Hartzell
- Two Pieces - Don Haddad
- Sonatina De Invierno - Cano, R.
- Arioso du Roi René - P.I. Tchaikowsky
- Andante and Allegro - G. P. Telemann

Bombardino:

- 15 Intermediate Classical Solos - Arr. Philip Sparke
- Cantinela - Handel arr. F. L. Butchtel
- Après un reve - Fauré arr. S. Mead
- Aria from Suite N° 3 in D - Bach arr. Richard Fote
- Trombonaria - J. Brouquieres

- Walthers' Price Song - Wagner arr. F. L. Butchtel
- Autumn Afternoon - D. Uber

Nota: Para ver os contidos e a listaxe completa de materiais didácticos orientativos, consultar a programación de 4º de Grao Elemental. Para o cálculo da cualificación, valoraranse os aspectos técnicos e interpretativos fixados na presente programación, empregando asimesmo a rúbrica para a avaliación das probas prácticas (apartado 8.2).

LEXISLACIÓN APLICABLE: Orde do 28 de xullo de 2008 pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música. Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. Circular 15/2011 da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa.

10.2. PROBAS DE ACCESO A 2º, 3º E 4º DE GRAO ELEMENTAL

Deberán interpretarse DÚAS pezas de libre elección e unha obra ou exercicio a primeira vista proposto polo tribunal. Os materiais didácticos orientativos serán os recollidos nesta programación para o curso inmediatamente anterior ao que se quere acceder.

Para o cálculo da cualificación, valoraranse os aspectos técnicos e interpretativos fixados na presente programación, empregando asimesmo a rúbrica para a avaliación das probas prácticas (apartado 8.2) e efectuarase tomando en consideración o nivel do curso ao que se realiza a proba de acceso e de forma coherente cos contidos da programación didáctica. O tribunal valorará a dificultade do repertorio interpretado así como si é tocado íntegramente de memoria

LEXISLACIÓN APLICABLE: Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. Circular 4/2008 pola que se regulan as probas de acceso ao grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música.

10.3. PROBAS DE ACCESO DE 2º A 6º DE GRAO PROFESIONAL

Deberán interpretarse TRES pezas de diferentes estilos (podendo ser unha delas un estudio). Os materiais didácticos orientativos serán os recollidos nesta programación para o curso inmediatamente anterior ao que se quere acceder.

Para o cálculo da cualificación, valoraranse os aspectos técnicos e interpretativos fixados na presente programación, empregando asimesmo a rúbrica para a avaliación das probas prácticas (apartado 8.2) e efectuarase tomando en consideración o nivel do curso ao que

se realiza a proba de acceso e de forma coherente cos contidos da programación didáctica. O tribunal valorará a dificultade do repertorio interpretado así como si é tocado íntegramente de memoria

LEXISLACIÓN APLICABLE: Orde do 28 de xullo de 2008 pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música. Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. Circular 15/2011 da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional

10.4. PREMIOS FIN DE GRAO

- Poderán presentarse todos aqueles alumnos do conservatorio profesional da Estrada que finalizasen 6º de grao profesional cunha cualificación media de 8 ou máis, e que non teñan ningunha materia pendente do curso anterior.
- O concurso terá lugar ante un tribunal único para todos os aspirantes e constituído especificamente para este fin, que será designado polo director do centro. O tribunal estará formado por tres profesores, dos que só un deles será membro da especialidade de procedencia do alumno aspirante ao premio. Non poderá formar parte do citado tribunal profesorado que impartise docencia directa a ese aspirante durante o curso anterior.
- Estas probas levaráanse a cabo unha vez finalizada a sesión de avaliación do fin de curso. Para os efectos de organización académica, a citada proba non se realizará despois de 20 de xuño.

CONTIDOS DA PROBA

Presentación por parte dos aspirantes dun programa adecuado á categoría da proba, cunha duración comprendida entre os 20 e os 40 minutos, sendo 20 minutos a duración mínima. O tribunal terá plena liberdade para interromper a interpretación dos candidatos cando o considere oportuno.

Interpretación de memoria de polo menos una das obras do programa

Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro das notas ao programa elaboradas por él mesmo, polo menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Interpretar as obras mostrando o control técnico do instrumento. Con este criterio comprobarase que o alumno demostre unha excelente capacidade e control técnico pleno do instrumento e valorarase segundo os seguintes indicadores:
  - Dificultade do repertorio
  - Control do ritmo e a medida.
  - Claridade e igualdade na dixitación.
  - Calidade do son.
- ⑩ Interpretar as obras con coherencia no estilo interpretativo en concordancia coa estética das mesmas. Con este criterio valorarase o estilo interpretativo do alumno mediante os seguintes indicadores:
  - Aplicación das articulacións segundo o estilo da obra.
  - Adecuación sonora aos diferentes estilos.
  - Adaptación das dinámicas a cada estilo de interpretación.
  - Corrección na execución dos ornamentos.
- ⑩ Interpretar as partituras con rigor e calidade respecto de movementos, notas e tempos. Con este criterio comprobarase o rigor do alumno na interpretación das obras que se valorará mediante os seguintes indicadores:
  - Respecto dos aires e movementos.
  - Fidelidade das indicacións agónicas e dinámicas contidas na partitura.
  - Exactitude na exposición das notas.
- ⑩ Mostrar a calidade artística e unha excepcional capacidade de comunicación musical. Con este criterio valorarase a interpretación artística do alumno mediante os seguintes indicadores:
  - Capacidade de comunicación musical.
  - Concentración ao longo do recital.

LEXISLACIÓN APLICABLE: Orde do 10 de marzo de 2009, pola que se regula o procedemento para a obtención de matrícula de honor e premio de fin de grao para as ensinanzas de música e danza.

10.5. CONSIDERACIÓNS ESPECIAIS PARA O CURSO 2021-2022 DERIVADAS DA CRISE SANITARIA OCACIONADA POLA COVID-19

ACTUACIÓNS PARA O PERIODO DE ACTIVIDADE LECTIVA NON PRESENCIAL

- ⑩ O ensino non presencial será impartido polo profesorado ordinario do alumnado preferentemente a través da aula virtual de cada grupo. O profesorado realizará o seguimento do alumnado impartindo os coñecementos da materia de xeito virtual a través dos contidos dispoñibles ben achegados polo profesorado o ben os que poña a disposición a Consellería. Igualmente o/a profesor/a poderá poñer tarefas ao alumnado que reforcen co contido da materia ou a avaliación continua da mesma.
- ⑩ O equipo COVID do centro identificará ao alumnado que teña dificultades de conexión o falla de equipamento para que a consellería adopte as medidas oportunas que minimicen as eventuais dificultades da educación realizada por medios telemáticos.
- ⑩ Para cada caso concreto de suspensión da actividade lectiva presencial a Consellería poderá adoptar as medidas oportunas en relación cos períodos ordinarios de avaliación do alumnado cando coincidan co tempo de suspensión.
- ⑩ Durante o período de suspensión da actividade presencial o centro educativo ten previstas as seguintes medidas:

- a) Establécese un modelo de Aula Virtual común para todo o profesorado
- b) Comunicación estreita coas familias e co alumnado, para seguir de cerca a evolución, estar ao día das dúbidas ou problemas que poidan xorder. Tentar chegar a todas e todos os alumnos, con todos os medios ao alcance.
- c) No caso de non poder contactar con algún/algunha, poñelo en coñecemento do/da titor/titora ou da Dirección, para tentar buscar unha solución.

MEDIDAS PARA O REINICIO DA ACTIVIDADE LECTIVA PRESENCIAL

Finalizado o período de illamento das persoas que conforman unha aula, nivel educativo ou centro realizarase un proceso de retorno a actividade educativa ordinaria presencial. O Grupo de Coordinación e Seguimento da Pandemia determinará o momento a partir do cal se iniciará o retorno e as medidas específicas que sexa preciso adoptar e o comunicará ao centro.

DISPOSICIÓNS E PROTOCOLOS ESPECÍFICOS RELATIVOS ÁS VIDEOCONFERENCIAS DE SESIÓNS LECTIVAS

Debido ás circunstancias, poderanse realizar videoconferencias e/ou gravar sesións lectivas. Esta medida tómase de maneira excepcional e temporal, en tanto dure a situación de excepcionalidade sanitaria debida á COVID-19. Esta ferramenta de difusión e/ou gravación das clases ten o único obxecto de facer accesible o seu contido a aqueles

alumnos da clase que non poden acudir presencialmente á aula. Así pois, nas disposicións seguintes establécense as normas oportunas para que se cumpra esta premisa xeral:

1. As videoconferencias e/ou gravacións lectivas son de acceso exclusivo para os alumnos do profesor que imparte a clase por videoconferencia.
2. Está prohibido o acceso ás videoconferencias e ás súas gravacións de calquera persoa que non sexa nin o profesor nin os alumnos participantes.
3. A difusión ou manipulación do contido das videoconferencias por calquera medio será considerado falta moi grave.

Como consecuencia destas disposicións, as posibles discrepancias sobre o sucedido na aula non se dirimirán nunca mediante o acceso ás gravacións, salvo que a discrepancia teña lugar entre individuos que de maneira natural teñan acceso a elas (alumnos e profesor asistentes a esa clase) e no proceso só interveñan eles. Sí se poderá investigar o sucedido nunha aula polos medios habituais ao alcance do equipo directivo (entrevistando aos intervinientes, comprobando tarefas encargadas, etc.).